WIELOKULTUROWOŚĆ W PRAKTYCE ZAWODOWEJ PIELĘGNIARKI

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	**2026/2027**
Wydział	Wydział Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Dyscyplina wiodąca *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*	**Nauki o zdrowiu**
Profil studiów *(ogólnoakademicki/praktyczny)*	praktyczny
Poziom kształcenia *(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)*	II stopnia
Forma studiów *(stacjonarne/niestacjonarne)*	**Niestacjonarne**
Typ modułu/przedmiotu *(obowiązkowy/fakultatywny)*	**obowiązkowy**
Forma weryfikacji efektów uczenia się *(egzamin/zaliczenie)*	**Zaliczenie**

Jednostka/jednostki prowadząca/e *(oraz adres/y jednostki/jednostek)*	**Zakład Rozwoju Pielęgniarstwa, Nauk Społecznych i Medycznych**
Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	**Dr hab. n. med. Tomasz Kryczka**
Koordynator przedmiotu *(tytuł, imię, nazwisko, kontakt)*	**Dr n. o zdr. Zofia Sienkiewicz**
Osoba odpowiedzialna za sylabus *(imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusa)*	**Dr n. o zdr. Zofia Sienkiewicz** zofia.sienkiewicz@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	**Dr n. o zdr. Zofia Sienkiewicz**

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok I; semestr I	**Liczba punktów ECTS**	3

FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ / **Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim**	**Liczba godzin**	**Kalkulacja punktów ECTS**
wykład (W)	5	0,5
seminarium (S)	5	1
ćwiczenia (C)	-	
e-learning (e-L)	5	0,5
zajęcia praktyczne (ZP) symulowane	10	1
praktyka zawodowa (PZ)	-	
Samodzielna praca studenta		
Przygotowanie do zajęć i zaliczeń	50	
Razem	**75**	**3**

3. CELE KSZTAŁCENIA	
C1	Przygotowanie studenta do podejmowania profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad osobami z różnych regionów świata i kręgów kulturowych,
C2	Uzyskanie wiedzy na temat problematyki wielokulturowości i procesów z tym związanych,
C3	Przygotowanie studenta do efektywnej komunikacji z pacjentem odmiennym kulturowo i jego rodziną.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ *(dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)*	
Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się *(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)*	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
A.W24.	teorię pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger;
A.W25.	kulturowe uwarunkowania zapewnienia opieki z uwzględnieniem zachowań zdrowotnych i podejścia do leczenia;
A.W26.	różnice kulturowe i religijne w postrzeganiu człowieka i w komunikacji międzykulturowej.
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
A.U15.	wykorzystywać w pracy zróżnicowane metody i techniki komunikacji interpersonalnej wynikające z uwarunkowań kulturowych, etnicznych, religijnych i społecznych;
A.U16.	stosować w praktyce założenia teorii pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger;
A.U17.	rozpoznawać kulturowe uwarunkowania stylu życia mające wpływ na zdrowie i chorobę;

A.U18.	uwzględniać uwarunkowania religijne i kulturowe w odniesieniu do potrzeb pacjentów w opiece zdrowotnej;
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1.	Dokonywania krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych;
K4.	Rozwiązywania złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywania priorytetów w realizacji określonych zadań

**W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie", a nie studencie*

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ *(nieobowiązkowe)*	
Numer efektu uczenia się	**Efekty w zakresie**
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
W1	-
W2	-
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
U1	-
U2	-
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	
K1	
K2	

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	**Treści programowe**	**Efekty uczenia się**
Wykład 1. 08.01.2027 stacjonarny [5godzin]	Transkulturowa opieka pielęgniarska – wprowadzenie. Pielęgniarstwo wielokulturowe- transkulturowe – charakterystyka, znaczenie, rozwój na świecie i w naszym kraju, podstawowa terminologia (etniczność, tożsamość etniczna, świadomość etniczna, naród, narodowość, mniejszość narodowa, rasa, rasizm, ksenofobia, kultura, akulturacja, asymilacja, uprzedzenia, stereotypy). Fundamenty prawne, zawodowe i etyczne wielokulturowej opieki pielęgniarskiej w Polsce. Główne założenia i cechy największych religii świata	**A.W24**
	Założenia teorii pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger – zastosowanie w praktyce pielęgniarskiej w opiece nad pacjentem odmiennym kulturowo i jego rodziną. Komunikacja międzykulturowa – wyzwania i problemy. Komunikacja interpersonalna wynikająca z różnic etnicznych kulturowych, religijnych i społecznych.	**A.W25 A.W26**
	Złożone problemy etyczne i potrzeby pacjenta odmiennego kulturowo w opiece zdrowotnej. Procedury medyczne a pacjent odmienny kulturowo. Podejście do leczenia, dostęp do opieki zdrowotnej w wybranych regionach świata.	**A.W26**
Wykład 2. Online [5godzin]	Uwarunkowania etniczne, kulturowe, religijne, żywieniowe; tradycje/zwyczaje związane z opieką nad chorym, narodzinami, śmiercią w chrześcijaństwie: katolicyzm, prawosławie, protestantyzm Zapewnienie opieki pacjentowi z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych Zasięganie porad w przypadku trudności w zastosowaniu odpowiedniego modelu opieki.	

	Uwarunkowania etniczne, kulturowe, religijne, żywieniowe; tradycje/zwyczaje związane z opieką nad chorym, narodzinami, śmiercią w judaizmie Zapewnienie opieki pacjentowi z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych Zasięganie porad w przypadku trudności w zastosowaniu odpowiedniego modelu opieki.	**A.W26**
	Uwarunkowania etniczne, kulturowe, religijne, żywieniowe; tradycje/zwyczaje związane z opieką nad chorym, narodzinami, śmiercią w islamie. Zapewnienie opieki pacjentowi z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych Zasięganie porad w przypadku trudności w zastosowaniu odpowiedniego modelu opieki.	**A.W26**
	Uwarunkowania etniczne, kulturowe, religijne, żywieniowe; tradycje/zwyczaje związane z opieką nad chorym, narodzinami, śmiercią w hinduizmie i buddyzmie. Zapewnienie opieki pacjentowi z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych Zasięganie porad w przypadku trudności w zastosowaniu odpowiedniego modelu opieki.	**A.W26**
	Uwarunkowania etniczne, kulturowe, religijne, żywieniowe; tradycje/zwyczaje związane z opieką nad chorym, narodzinami, śmiercią u Romów i Świadków Jehowy. Zapewnienie opieki pacjentowi z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych Zasięganie porad w przypadku trudności w zastosowaniu odpowiedniego modelu opieki.	**A.W26**
	Złożone problemy etyczne i potrzeby pacjenta odmiennego kulturowo w opiece zdrowotnej. Procedury medyczne a pacjent odmienny kulturowo. Podejście do leczenia, dostęp do opieki zdrowotnej w wybranych regionach świata.	**A.W26**
	Weryfikacja efektów kształcenia z pielęgniarstwa wielokulturowego	**A.W24 A.W25, A.W26,**

Seminarium 1. [5godzin]	Teoria pielęgnowania Madeleine Leininger – wykorzystanie w praktyce modelu wschodzącego słońca do rozpoznawania i rozwiązywania problemów pacjentów odmiennych kulturowo.	**A.U15 K.1, K.4**
	Holistyczny wymiar opieki zdrowotnej nad pacjentem wynikający z uwarunkowań kulturowych, etnicznych, religijnych i społecznych;	**A.U16 K.1, K.4**
	Kulturowe uwarunkowania żywieniowe w opiece nad pacjentem odmiennym kulturowo i jego rodziną.	**A.U17 K.1, K.4**
	Uwarunkowania religijne i kulturowe a komunikacja interpersonalna związana z rozpoznaniem i zabezpieczaniem potrzeb pacjentów. Edukacja zdrowotna w pielęgniarstwie wielokulturowym. Zasady warunkujące efektywność komunikowania się z pacjentem odmiennym kulturowo, aktywne słuchanie i dialog motywujący w komunikacji z pacjentem wielokulturowym.	**A.U15, A.U16, A.U17, A.U18 K.1, K.4**
Zajęcia praktyczne symulowane [10godzin]	Zastosowanie teorii pielęgnowania oraz postępowania transfuzjologicznego u pacjenta będącego Świadkiem Jehowy	**A.U15, K.1, K.4**
	Zapewnienie opieki z zachowaniem integralności kulturowej i religijnej nad pacjentem w chwili narodzin i śmierci. Komunikacja interpersonalna wynikająca z różnic etnicznych kulturowych, religijnych i społecznych.	**A.U15, A.U16, A.U17, A.U18 K.1, K.4**

7. LITERATURA

Obowiązkowa

1. Krajewska-Kułak E., Wrońska I, Kędziora-Kornatowska K. (red.) - Problemy wielokulturowości w medycynie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.

Uzupełniająca

2. Krajewska-Kułak E. (red.) Pacjent inny wyzwaniem opieki medycznej. Silva Rerum, Poznań 2016
3. Majda A., Zalewska-Puchala J., Ogórek-Tęcza B., (red.) Pielęgniarstwo transkulturowe, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
A.W24 A.W25, A.W26,	100% obecność podczas zajęć wykładowych, test zaliczający, student uzyskuje zaliczenie po udzieleniu prawidłowych odpowiedzi na minimum 60% pytań (test końcowy obejmuje efekty wykładów i seminariów)	*Test – 30 pytań, jednokrotnego / lub wielokrotnego wyboru próg zaliczeniowy 60%*
A.U15, A.U16, A.U17, A.U18 K.1, K.4	100% obecności na seminarium, przygotowanie: projektu dla pacjenta odmiennego kulturowo, etnicznie, religijnie	*Opracowany projekt próg zaliczeniowy 60%*
A.U15, A.U16, A.U17, A.U18 K.1, K.4	100% obecności na seminarium, przygotowanie scenariusza postępowania transfuzjologicznego dla pacjenta będącego Świadkiem Jehowy oraz zasad komunikacji interpersonalnej w chwili narodzin i śmierci	*Opracowany projekt próg zaliczeniowy 60%*

9. INFORMACJE DODATKOWE *(informacje istotne z punktu widzenia nauczyciele niezawarte w pozostałej części sylabusa, np. czy przedmiot jest powiązany z badaniami naukowymi, szczegółowy opis egzaminu, informacje o kole naukowym)*

Elementy składowe zaliczenia: test zaliczający efekty uczenia się, scenariusz edukacji zdrowotnej

wykłady w formie kontaktowej;

seminaria w formie kontaktowej

KRYTERIA zaliczenia zadania semestralnego		
Oceniany element	**Liczba punktów**	
• **Wstęp**	**0-5**	
• Opis wybranej religii, grupy etnicznej, kultury; • Tradycje/zwyczaje związane z religią, święta w wybranej religii; • Tradycje/zwyczaje związane z żywieniem;	0-2 0-4 0-4	

• Opieka nad chorym, holistyczny wymiar opieki obejmujący sfery życia: biologiczną, psychiczną, społeczną, kulturową i duchową; • Problemy etyczne, potrzeby pacjenta odmiennego kulturowo; • Narodziny i śmierć w wybranej religii; • Medycyna ludowa w wybranej religii i jej wpływ na postępowanie terapeutyczne z pacjentem; • Komunikowanie, przekaz informacji związany z działaniami podejmowanymi wobec osoby chorej odmiennej kulturowo.	0-4 0-2 0-4 0-4 0-4	
• **EBNP, praktyka pielęgniarska oparta o dowody naukowe** - 2 artykuły	0-10	
• **Podsumowanie**	**0-5**	
• Piśmiennictwo Zapis literatury zgodny z wymogami stosowanymi w publikacjach /do wyboru/,	0-2	
• Estetyka pracy /kolorystyka/widoczność tekstu/dobranie formatu, proporcje/ spójność • Czytelna czcionka tekstu • Aktywność/praca całej grupy podczas przygotowania materiału edukacyjnego	0-2 0-2 0-1	
Ogólna liczba punktów	**55 pkt**	

Ocena	Liczba punktów
Bardzo dobry	55 – 53 punkty
Ponad dobry	52– 48 punktów
Dobry	47 – 43 punktów
Dość dobry	42 – 38 punktów
Dostateczny	37 – 34 punktów
Niedostateczny	33 punkty

Liczba punktów……..

***Zaliczenie końcowe* - Zalicza 60% - minimum**

Zaliczenie końcowe obejmuje:

1. Zaliczenie efektów nauczania realizowanych na wykładach
2. 100% obecności na seminarium
3. Test zaliczeniowy, minimum 60%

4. Opracowany scenariusz edukacji zdrowotnej pacjenta odmiennego kulturowo, etnicznie, religijnie, minimum 60%

Samoocena stopnia zaangażowania

w przygotowanie projektu edukacyjnego z pielęgniarstwa wielokulturowego

Zaangażowanie studenta	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
	1-źle……..10-badzo dobrze									
Wybór tematu projektu/planu										
Udział w opracowaniu celów kształcenia										
Zbieranie materiału źródłowego										
Pisanie części właściwej projektu/planu										
Opracowanie narzędzi kontroli										
Opracowanie przydzielonej części projektu										
Kontaktowanie się z osobą prowadzącą zajęcia										
Udział w pracy zespołowej										
Razem										**80**

Ocena	**Liczba punktów**
Bardzo dobry	80 – 75 punktów
Ponad dobry	74,5 – 69 punktów
Dobry	68,5 – 64 punkty
Dość dobry	63,5 – 59 punktów
Dostateczny	58,5 – 52 punkty
Niedostateczny	51,5 punktu

Liczba punktów .....

SAMOOCENA

Po zrealizowaniu materiału nauczania z pielęgniarstwa wielokulturowego student: zna i rozumie, potrafi, jest gotów do.

Oceniany element	5	4,5	4	3,5	3
Europejska Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności;					
teoria pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger;					
kulturowe uwarunkowania zapewnienia opieki z uwzględnieniem zachowań zdrowotnych i podejścia do leczenia;					
różnice kulturowe i religijne w postrzeganiu człowieka i w komunikacji międzykulturowej.					
wykorzystywanie w pracy zróżnicowania w zakresie komunikacji interpersonalnej wynikającej z uwarunkowań kulturowych, etnicznych, religijnych i społecznych;					
stosowanie w praktyce założeń teorii pielęgniarstwa wielokulturowego Madeleine Leininger;					
rozpoznawanie kulturowych uwarunkowań żywieniowych i transfuzjologicznych;					

uwzględnianie uwarunkowań religijnych i kulturowych potrzeb pacjentów w opiece zdrowotnej;						
dokonywanie krytycznej oceny działań własnych i działań współpracowników z poszanowaniem różnic światopoglądowych i kulturowych;						
rozwiązywanie złożonych problemów etycznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki i wskazywanie priorytetów w realizacji określonych zadań						
Razem	**50**					

5 – efekt przyswojony całkowicie, pozwala na realizację zadań z danego zakresu oraz przekazywanie innym własnych doświadczeń
4,5- efekt przyswojony, pozwala na samodzielne wykorzystanie w trakcie realizacji zadań zawodowych, zadawalająca współpraca w grupie
4 – efekt przyswojony wystarczająco, pozwala na samodzielne, praktyczne wykorzystanie w trakcie realizacji zadań zawodowych
3,5 - przyswojenie efektu w stopniu dość dobrym wymagane jest wsparcie i nadzór w osiąganiu złożonego efektu
3 – przyswojenie efektu niecałkowite, zauważalna jest nieregularność, wymagane jest aktywne wsparcie i nadzór ze strony bardziej doświadczonych osób
2 – brak przyswojenia efektu, niemożność wykorzystania efektu w podejmowanych działaniach

Ocena	Liczba punktów
Bardzo dobry	35 – 33 punkty
Ponad dobry	32,5 – 30 punktów
Dobry	29,5 – 27 punktów
Dość dobry	26,5 – 24 punktów
Dostateczny	23,5 – 22 punktów
Niedostateczny	21,5 punktu

Liczba punktów……..

Kontakt:

Zakład Rozwoju Pielęgniarstwa, Nauk Społecznych i Medycznych,
Wydział Nauk o Zdrowiu, Warszawski Uniwersytet Medyczny
ul. Ciołka 27, pokój 212, II piętro
Sekretariat zakładu
tel. (0-22) 877-35-97, e-mail: zps@wum.edu.pl
Koordynator przedmiotu: zofia.sienkiewicz@wum.edu.pl